

çağın en büyük hastalığı

sorunodaklibeyin

22.01.2022

”yaşıyor gibi görüldüğümüz halde, yaşayabilme olanağımız ortadan kalktı.” temel mesele budur. günümüzün tüketim toplumlarında malesef durum böyledir, bu tüketim toplumlarında, genel ideoloji olarak idiokrasi hakimdir. günümüzde artık dünyadaki en yaygın ideoloji, idiokrasidir. salak insan, herşeyi ele geçirdi. müziği, sanatı, felsefeyi, siyaseti herşeyi ele geçirdi. bu tüketim toplumlarında, herşey o kadar hızlı tüketilir ki bir süre sonra o şey kitleler tarafından kitsch’leştirilir; yani tüketilir, içi boşaltılır ve bir daha hatırlanmaz; çok değerli birşey olsa bile kitleler tarafından o kadar manipüle edilir ki ve öyle reklamı yapılır ki hakikaten onu bir değer olarak gören insanlar bile ondan soğur.

nedir bu kitsch?: ilk olarak sanatta ortaya çıkan bu kavram, daha sonra siyaset felsefesi, politik felsefe, müzik, edebiyat gibi alanlara sıçramıştır. kitsch’in net tanımını yapmak zordur ancak tüketim toplumlarında herşeyin hızlıca tüketilmesi ve herşeyin metalaştırılmasına yol açan kavram olarak nitelendirilebilir. geçen zaman içerisinde toplumlar da kitsch’leşir. toplumun kendisi bu kavrama dönüşür. kitsch’leşmiş toplumu bir fabrika olarak düşünebilirsiniz. kitsch doktorlar, siyasetçiler, müzisyenler, psikologlar ve sanatçılar üretilir bu fabrikada, hepsi birbirinin kopyası ve toplumun aynasıdır. doktorlar için hasta değil bir para kaynağısınız, kâr, siyasetçiler sizin sorununuzu çözmek yerine sorun yaratır, sorunu çözmek işine gelmez çünkü para etmez. müzisyenler müzik yapmaz gürültü yapar, psikologlar sizi tedavi etmek yerine daha çok hasta eder, sanatçılar sanat yerine bok üretir. derinlik, coşku, sanat aşkı, yaşama hevesi böyle toplumlarda sömürülerek gösterişe, saçmalığa, vasıfsızlığa dönüştürülür. idi-oraksinin ve oluşturduğu kitsch’leşmiş toplumların omurgası yoktur, efendileri neyi isterse, akım neyse gerçek odur. herşey metadır. metaya dönüştürülemiyorsa değeri yoktur. sosyal medya fenomenlerinin çok büyük bir çoğunluğunun katıksız salak olması basit bir olgu değildir. kitchleşmiş toplum, kitsch fenomenler yaratır. öyle tipler var ki insanlıktan söğursunuz. televizyondaki tartışma programlarına baktığınızda aklı başında çok az siyasetçi, politikacı insan görürsünüz. aklı başında biri ya da kendine saygısı olan biri zaten o programlara çıkmaz. bu dünyada, amerika birleşik devletleri gibi bir süper gücü trump gibi bir gerizekâli yönetmiştir.

sanattan, müzikten, edebiyattan hepsinden örnek verelim.

örnek verelim: 1980 darbesi, türkiye’nin üzerinden tır gibi geçmiştir. iyiye, güzelliğe ve umuda dair herşeyi yok etmiştir. 1980 darbesinden sonra çıkan birçok albüm var, müzikal anlamda çok değerli albümler; 1980 darbesi gibi yıkıcı bir olaydan sonra

insanlar motivasyon bulup nasıl o müzikleri yapabildi diye soruyor insan kendine ancak çağımızda öyle değil. amaç çağımızda müzik yapıp değer yaratmak, sanat yaratmak değil.

piyasaya her an yeni bir müzik pompalanıyor çünkü müzik yapmak çok kolay bu çağda. müzik yapmak için enstrüman öğrenmeniz, konservatuar okumanız, nota bilmeniz gerekmiyor. hemen hemen her tür müzik türünde ‘kitsch’ hakim. sözler, ritimler, geçişler birbirinin kopyası, hepsi birbirinden çalıntı. müzikal anlamda incelendiğinde hiçbirisinin belki de müzikal değeri yok, yani müzik değil. çağın sorunu nedeniyle metal müzik de azalarak yok oldu. metal müzik, sadece müzikal anlamda değil pek çok alanda sisteme bir başkaldırıyı ifade ediyordu onu da kitsch’leştirerek yok ettiler. bu çağda, müzisyen olmak için büyük bir çaba sarfetmeniz gerekmiyor. dünyaya neredeyse dj ihraç eden bir ülke var. her birisinin müziklerini ayrı ayrı dinlediğinizde, bir süre sonra aralarında hiçbir farkın olmadığını görüyorsunuz. müzikal anlamda, büyük bir çoğunluğu konservatuar bile mezunu değil dj’lerin. 1 aylık kursla dj olabiliyorsunuz, dekolte bir kıyafet ve güzel bir manzara buluyorsunuz olay bitti. sonrası sizin kendinizi nasıl sattığınızla alakalı. önceden böyle değildi, siz müzik yapardınız sizi beğenen olursa ön plana çıkardınız.

gelelim kitsch dışında kalanlara; bu kitsch dışında kalanlar da bir süre sonra kitsch’leşmek zorunda kalır. fotoğrafçısımdır örnek, çok özgün fotoğraflarınız, tarzınız ve teknikleriniz vardır ancak öyle pek de etki yaratmadığını görürsünüz

kitlelerde, diğer kişileri incelediğinizde mesela, sanat anlamında hiçbir anlamı olmayan hesapların binlerce takipçisi olduğunu görürsünüz mesela nu fotoğraf kategorisine geçersiniz, bu alana geçerseniz kısa süre içerisinde fark edilirsiniz çünkü piyasa onu ister. çok güzel özgün müzik yapıyorsunuzdur ancak müzikal değeri sıfır saçma sapan şeylerin milyonlarca dinlendiğini, isminin önüne müzisyen, sanatçı sı-

fatının getirilmesinin resmen küfür olduğu kişilerin gördüğü ilgiyi görünce sizin müziğiniz de bir süre sonra piyasada varolmak için kitsch'leşir.

durum edebiyatda da böyledir. sistem, farklı şeyler söyleyenleri, kitleleri rahatsız edenleri, orjinal şeyleri dışlar. edebiyat dünyasında nitelikli ve kaliteli yazarların hemen hemen hepsi öldükten sonra meşhur olmuştur ve bu yazarların yazdıkları ile bir ekol oluşmuştur.

(bkz: oğuz atay)

kitsch'leştirme sadece bizim çağıımıza özgü de olmamıştır her dönem olmuştur ancak teknolojinin gelişimi ile bizim çağımızda doruk noktasına varmıştır. kitsch'leştirme ile olan savaşa dair edebiyatta en güzel örnekler her zaman yeraltı edebiyatı kategorisinde bulunur. yeraltı edebiyatında 'sistem kırıcı' diye tabir edilen tipler bulunur. bu adamlar, sadece kendi bireysel yaşamlarında mücadele etmez, tüm sistemle, medeniyetle savaş halindedir. en güzel örnekleri; john fante-toza zor, hunter s.thompson-las vegas'ta korku ve nefret, bukowski-pis moruk itiraf ediyor, henry miller-yengeç dönencesi, oğlak dönencesi ve son olarak ingvar ambjörnsen'in beyaz zenciler kitabıdır.

kitabın ilk sayfalarında beyaz zenciler için şöyle bir tanımlama geçer:

asilerin, kaybedenlerin, hayalperestlerin, küfürbazların, günahkârların, beyaz zencilerin, aşağı tırmananların, yola çıkmaktan çekinmeyenlerin, uçurumdan atlayanların dili, sesi .daha birçok şair ve yazar var, niceleri.

henry miller, oğlak dönencesi adlı kitabında kendisini şöyle tarif eder:

"molekül kadar değişken, atom kadar dayanıklı, dünyanın kendisi kadar kalpsiz."

en başta salaklığa, sıradanlığa, teorik olarak kitsch denilen olguların bütününe savaş açan bu adamlar, sistemin dışından sistemi izleyerek kıs kıs gülmüşlerdir. çağlarının akımına kapılmamışlardır çünkü olayların bireysel değil global bir sorun olduğunu fark etmişlerdir. çünkü sistem kurucular, her zaman kitleleri salaklık temelli şeyler üzerine kurar ve salak insanları yönlendirebilecekleri, manipüle edecekleri alanlarda

yoğunlaştırırlar.

birşeyi almak için arzuladığınızda ve birgün sahip olduğunuzda ona, anlamı kalmıyor, bir kenara atılıyor çünkü onu siz arzulamadınız ki aylarca pompalandı; sosyal medya fenomenleri, reklamlar, şirketler tarafından. instagramda elini atsan yogacıya, aydınlanana rastlıyorsun cidden bir tanesinin bile yoganın değerlerine göre hareket edip gerçekten yoga yaptığını ve aydınlandığını düşünmüyorum. gerçekten aydınlanan insan, sosyal medyada maymunluk yapmaz. kendi işine bakar. twitterda, kriptocu bir kitle var kemik kadro, sürekli yazıyorlar, yemin ederim yüzde 85'i blockchain nedir diye sorsan bilmez. aldıkları, sattıkları şeyin ne olduğunu bilmiyorlar, birçok da fenomen youtuber var, büyük çoğunluğu ekonomist ya da iktisatçı değil. ekonomistlerin çoğu bile daha blockchaini doğru dürüst çözmuş değil ama udemy'den bir tane kurs alınca iki tane hedef tutturunca ekonomist oluyorsun, aynı tipler sözlükte de var.

birçok kişi, zaman zaman sözlükte yazıyor, sosyal medyadan ne kadar öğrendiklerini, tanıdığı birçok kişinin aslında ne kadar salak olduğunu fark ettiğini. tiksintinin ve bulantının aslında görünmeyen nedeni şudur:

ben de salaklaşmak istemiyorum!!!

salak insan mutludur. kaygısı yoktur. her akıma enjekte olur ama farkında insan ne kadar zorlanırsa zorlansın hep bir noktada dur der. farkında olan insan, salak kitleye karşı şüphe uyandırır. kişilerin salaklığını yüzüne vurdukça salak kitleler daha çok azıtır. bunlarla baş etmek mümkün değildir. salak kitle, bütün yaşama enerjinizi, coşkunuzu, heyecanınızı sömürür çünkü kendileri gibi salak olmalısın. onlar gibi düşünmeli, yemeli, aynı şeyleri dinlemeli, aynı şeylere sövmeli, aynı onlar gibi foseptik çukurundan farksız bir hayat yaşayıp onlar gibi gebermelisin.

bu yazıyı yazmış olmam, sadece okuduğum teorik kitapların etkisiyle değildir. bizzat kendi deneyimlerim de var. yaşamım boyunca her zaman değişik, tuhaf, enteresan, absürd hatta kırık, deli, manyak

olarak nitelendirildim, yaftalandım.

belli bir yaşı kadar kendimde hep problem arayıp aşağılık psikolojisi ile dolaştım.

hiçbir zaman dikkat çekmek için öyle ekstrem şeyler yapmadım, bu yaftaları kendi halimde biri olarak takılırken yapıştırdılar üstüme; çocukken saygı duyduğum kişilere cidden bu kadar salak mıydı dedim yıllarca, saygı duyduğum, idealize ettiğim kim, hangi kurum, kuruluş, ideoloji ne varsa hepsinin içi boşaltıp, değersizleştirdim.

bir de şu mesele var, ben şimdi bu yazıyı yazdım mesela burada, burada bu platformda¹, kim okuyacak?!!!

ne zırvalamış bu yaw diyeceksiniz, kitsch ne, ne diyor bu, bilmem ne maçındaki penaltı kavgasında laf dalaşına girmek, libodo yükselten başlıklarda

av aramak, siyaset tartışmalarında karşıt görüşlülere had bildirip saplamak varken ne diye okuyacaksın o kadar yazıyı, neye işine yarayacak, ne diyorsun lan sen?

bu yazdığım yazının bile kendisi kitsch, sözlüğün çöplüğünde kaybolup gidecek.

en iyisi mi ? herkes keyfine baksın, boşver.

¹ yn. eksisozluk.com, Ekşi Sözlük

Anarşist Kütüphane

sorunodaklibeyin
çağın en büyük hastalığı
22.01.2022

12.07.2022 tarihinde şuradan alındı: eksisozluk.com/biri/sorunodaklibeyin

tr.anarchistlibraries.net